

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 2 0 1 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡≡

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Četrtek, 4. junij 2020 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani (1–12), od tega 1 prazno.

Barvna priloga ima 4 strani (13–16), od tega 1 prazno.

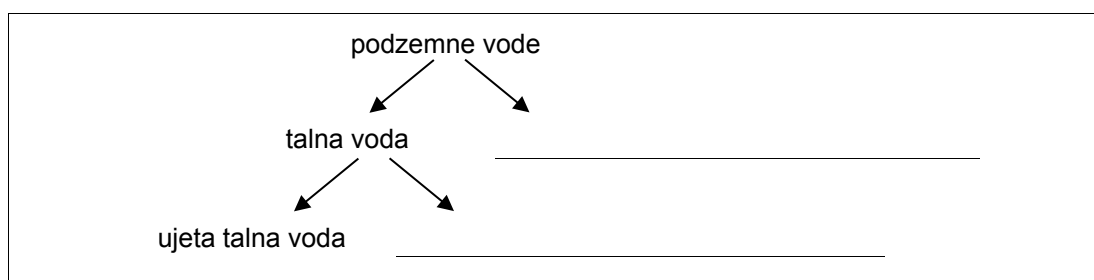
Obča

1. Pred dva pojma, ki ne spadata med fizikalne lastnosti morske vode, napišite črko X.

- plimovanje
- slanost
- zrnavost
- temperatura
- morski tokovi

(2 točki)

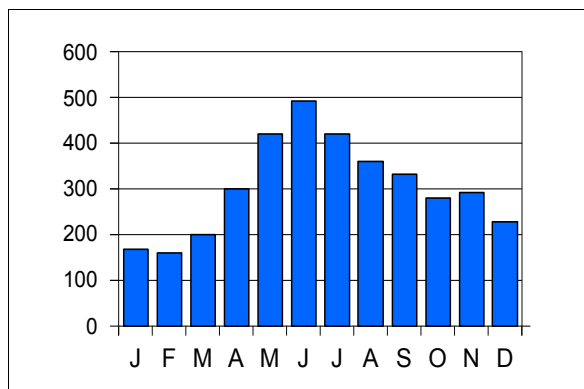
2. Na sliki 1 je shematsko prikazana delitev podzemnih voda. Na črti napišite manjkajoča pojma.

Slika 1

(2 točki)

3. Opišite značilnost rečnega režima reke, ki je prikazan na sliki 2, in napišite mersko enoto, s katero izražamo vodni pretok rek.

Slika 2

(Prirejeno po: Jeršin Tomassini, K., Janžekovič, M., 2015: Geografija 9. I-učbenik za geografijo v 9. razredu osnovne šole. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana. URL: eucbeniki.sio.si/geo9/2655/index4.html. Pridobljeno: 11. 7. 2018.)

Opis: _____

Merska enota: _____

(2 točki)

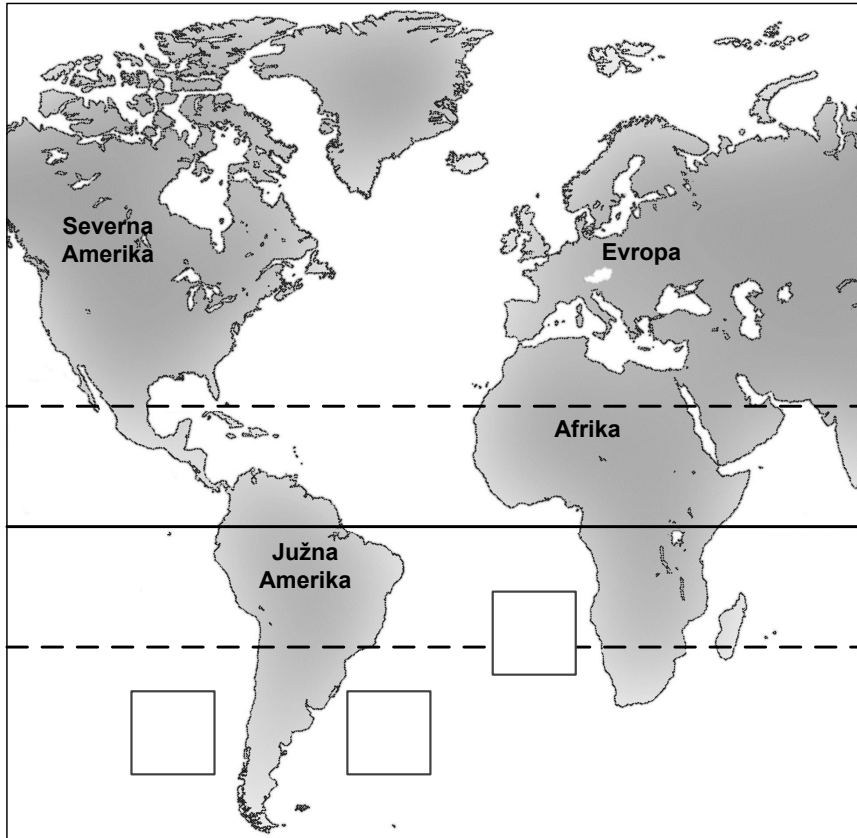
4. Opišite dve različni funkciji mokrišč v pokrajini.

1 _____

2 _____

(2 točki)

5. Na sliki 3 v ustrezni kvadrat vrišite smer Benguelskega morskega toka in pojasnite njegov vpliv na značilnosti rastlinstva na obali, ki jo obliva.

Slika 3

(Prirejeno po: Cunder, K., in drugi, 2001: Obča geografija. Delovni zvezek za 1. letnik gimnazij, str. 27. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Svet 1

6. Imenujte puščavo in višavje, ki sta na sliki 6 v barvni prilogi označena s črkama A in B.

A (puščava): _____

B (višavje): _____

(2 točki)

7. Izbranim pokrajinskima enotama (Apalači, Himalaja) pripišite črko pred trditvijo, ki opisuje značilnosti posamezne enote. Razvrstite vse črke.

- A Alpidska orogeneza.
- B Nastanek v paleozoiku.
- C Nahajališča črnega premoga.
- D Slemenitev v smeri zahod–vzhod.
- E Uravnano gorovje.

Apalači	Himalaja

(2 točki)

8. Napišite DA na črti pred dvema pravilnima trditvama.

- _____ Na nastanek gorovja na vzhodu Avstralije je odločilno vplivala alpidska orogeneza.
- _____ Geološko najstarejši del Avstralije je na zahodu celine.
- _____ V delu Srednjeavstralskega nižavja reke nimajo odtoka v morje.
- _____ Površje Avstralije je bilo močno preoblikovano s poledenitvijo v pleistocenu.

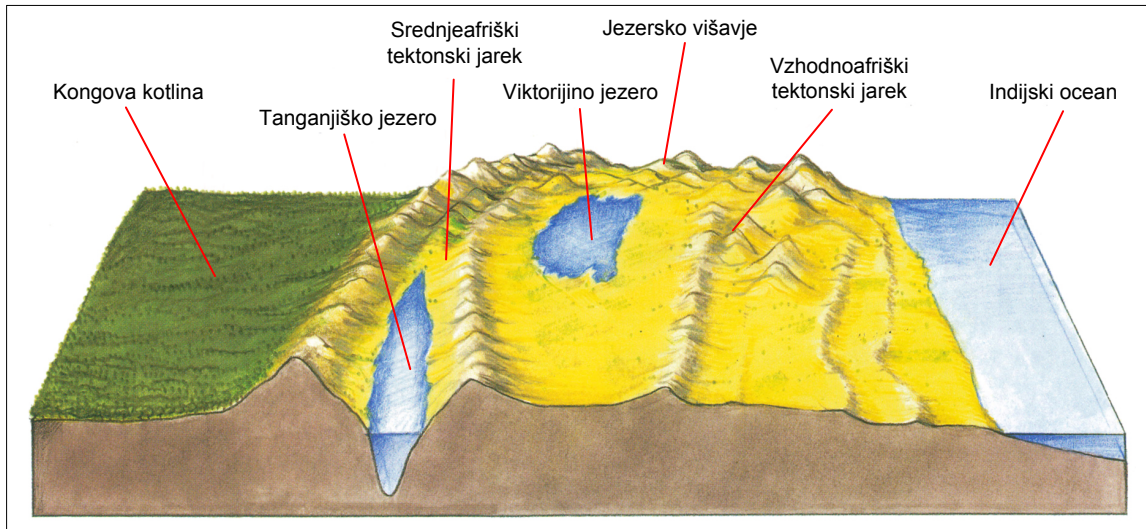
(2 točki)

9. Pojasnite nastanek gorovja, ki je na sliki 6 v barvni prilogi označeno s črko C.

(2 točki)

10. S pomočjo slike 4 imenujte reliefno obliko v višavju na vzhodu Afrike, v kateri leži Viktorijino jezero, in pojasnite nastanek te oblike.

Slika 4

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet. Geografija za 2. letnik gimnazij, str. 39. Modrijan. Ljubljana)

Reliefna oblika: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Evropa 1

16. Med naštetimi državami obkrožite dve, ki nimata oceanskega podnebja.

Francija Norveška Švedska Estonija Španija Danska

(2 točki)

17. Na sliki 10 v barvni prilogi sta s črkama A in B označeni dve območji. Za vsako izmed njiju napišite podnebni dejavnik, ki odločilno vpliva na nizko letno količino padavin.

Območje A: _____

Območje B: _____

(2 točki)

18. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

- A Pozimi se nad Evropo razširi sibirski ciklon, ki prinaša zelo hladno, vendar suho vreme.
- B Azorski anticiklon se nad Evropo pogosto pojavlja v hladni polovici leta.
- C Islandski ciklon nastaja nad severnim Atlantikom ter prinaša Evropi vlažno in spremenljivo vreme.
- D Vplivi islandskega ciklona so v topli polovici leta oslabljeni in potisnjeni proti severu Evrope.

(2 točki)

19. Pojasnite vzrok za razliko v letnih temperaturnih amplitudah med območjema, ki sta na sliki 10 v barvni prilogi označeni s številkami 1 in 2.

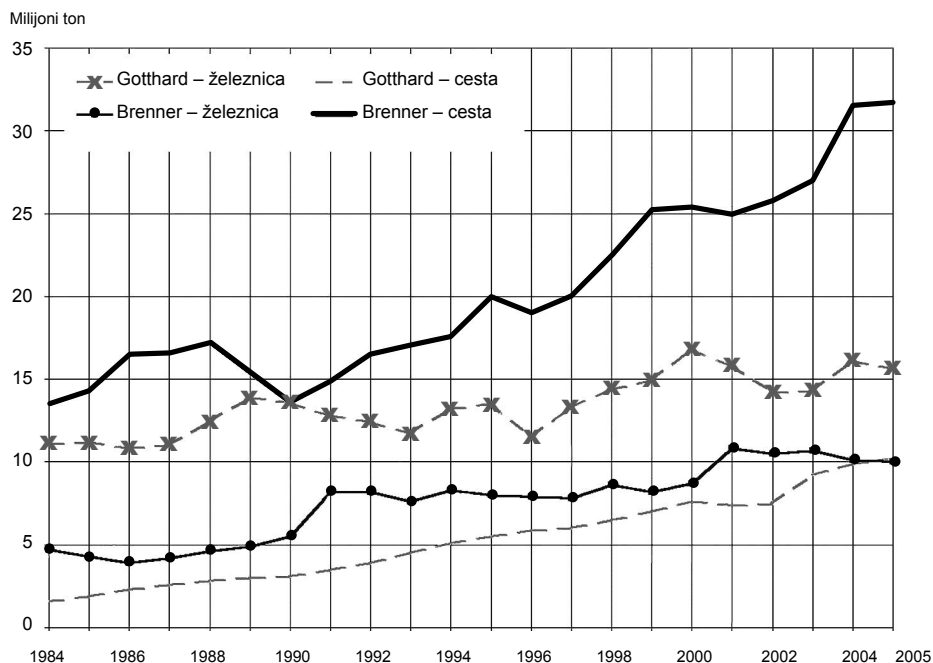
(2 točki)

20. Pojasnite spremembo v razporeditvi prebivalstva Severne Evrope, ki bi nastala, če bi vplivi Severnoatlantskega morskega toka oslabei.

(2 točki)

22. Slika 5 prikazuje spreminjanje obsega cestnega in železniškega tovornega prometa čez alpska prelaza Gotthard in Brenner v letih 1984–2005. Zapišite skupno količino tovora, prepeljanega čez prelaz Brenner v letu 2004, in obkrožite, za koliko odstotkov se je povečala količina prepeljanega tovora po železnici, čez prelaz Gotthard, med letoma 1996 in 2000.

Slika 5

(Prirejeno po: Lange, S., Ruffini, F. V., 2007: Transalpine Freight Transport. Journal of Alpine Research. URL: <https://journals.openedition.org/rga/75>. Pridobljeno: 16. 10. 2018.)

Skupna količina prepeljanega tovora čez prelaz Brenner v letu 2004: _____ milijoni ton.

Količina prepeljanega tovora po železnici čez prelaz Gotthard se je med letoma 1996 in 2000 povečala za:

manj kot 25 %

25 do 35 %

več kot 35 %

Prostor za izračun (neobvezno):

(2 točki)

23. Opišite pozitiven in negativen vpliv prometa na razvoj turizma v Alpah.

Pozitivni vpliv: _____

Negativni vpliv: _____

(2 točki)

24. Politična organa Evropske unije na levi smiselno povežite s trditvami na desni tako, da na črto pred politični organ vpišete ustrezno črko trditve.

_____ Evropska komisija	A Organ Evropske unije, ki ga sestavljajo ministri posameznih držav, ki se zberejo glede na obravnavano vsebino.
_____ Evropski parlament	B Najvišji politični organ Evropske unije, ki ga sestavljajo voditelji držav ali vlad članic Evropske unije.
	C Organ Evropske unije, ki ga sestavljajo poslanci iz vseh držav, voljeni neposredno na posebnih evropskih volitvah.
	D Organ Evropske unije, ki pripravlja in predlaga zakonodajo, upravlja proračun ter izvaja zakonodajo.

(2 točki)

25. Preberite spodnje besedilo. Z opisom vzroka in posledice pojasnite pozitiven vpliv kmetovanja po viziji »zelene komponente« na okolje.

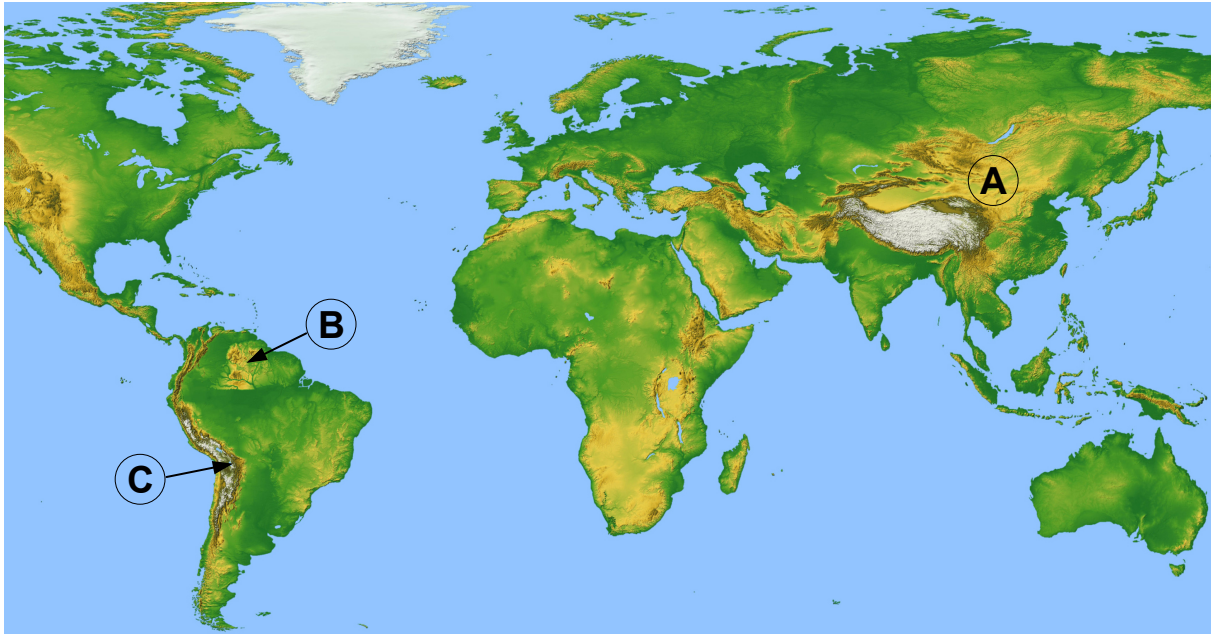
V okviru Skupne kmetijske politike Evropske unije bo v obdobju 2015–2020 veljala nova ureditev na področju neposrednih plačil. Ena temeljnih novosti je t.i. vizija »zelena komponenta«, kar pomeni, da se del plačila nameni izvajanju kmetijskih praks, ki zmanjšujejo negativen vpliv na okolje.

(Prirejeno po: Kmetijske prakse iz naslova zelene komponente. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije. URL: http://www.mkgp.gov.si/delovna_podrocja/kmetijstvo/neposredna_placila/kmetijske_prakse_iz_naslova_zelene_komponente/. Pridobljeno: 17. 10. 2018.)

(2 točki)

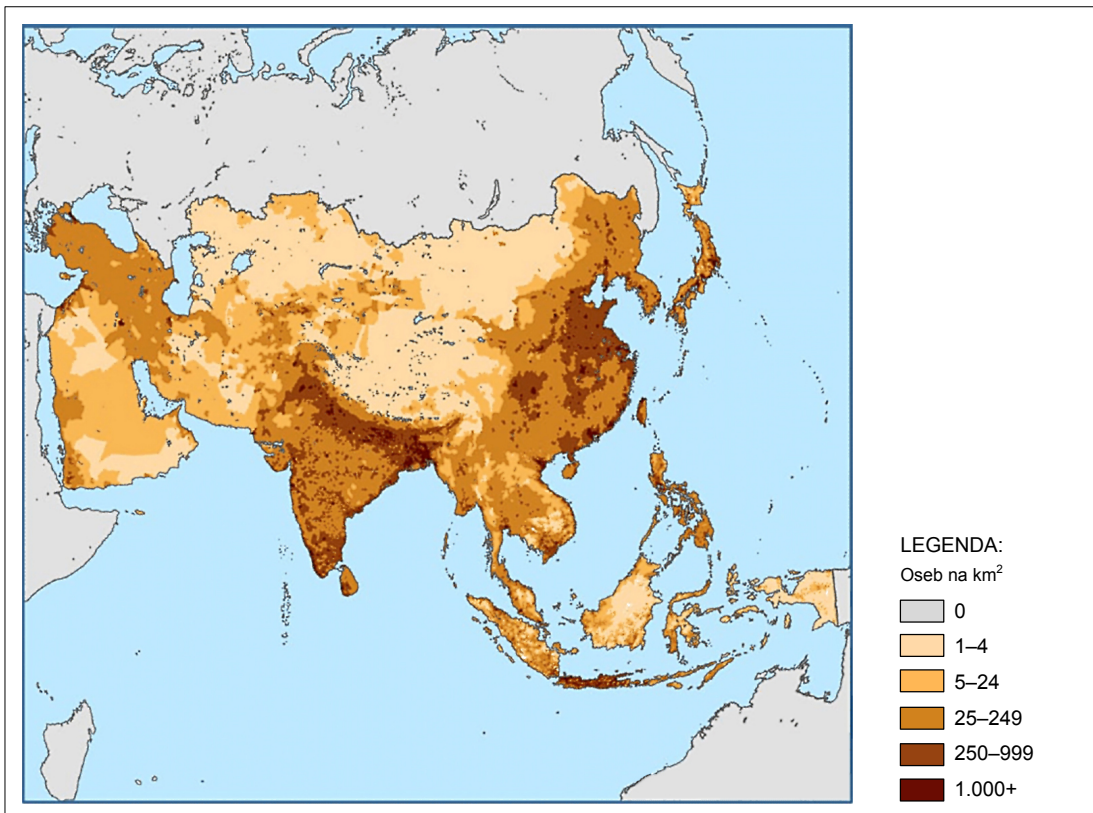

Barvna priloga (k Izpitni poli 1)

Slika 6

(Prirejeno po: Relief Map of the World. Planetolog 2018. URL: <http://planetolog.com/maps/map-world/big/physical-world-map.jpg>. Pridobljeno: 28. 9. 2018.)

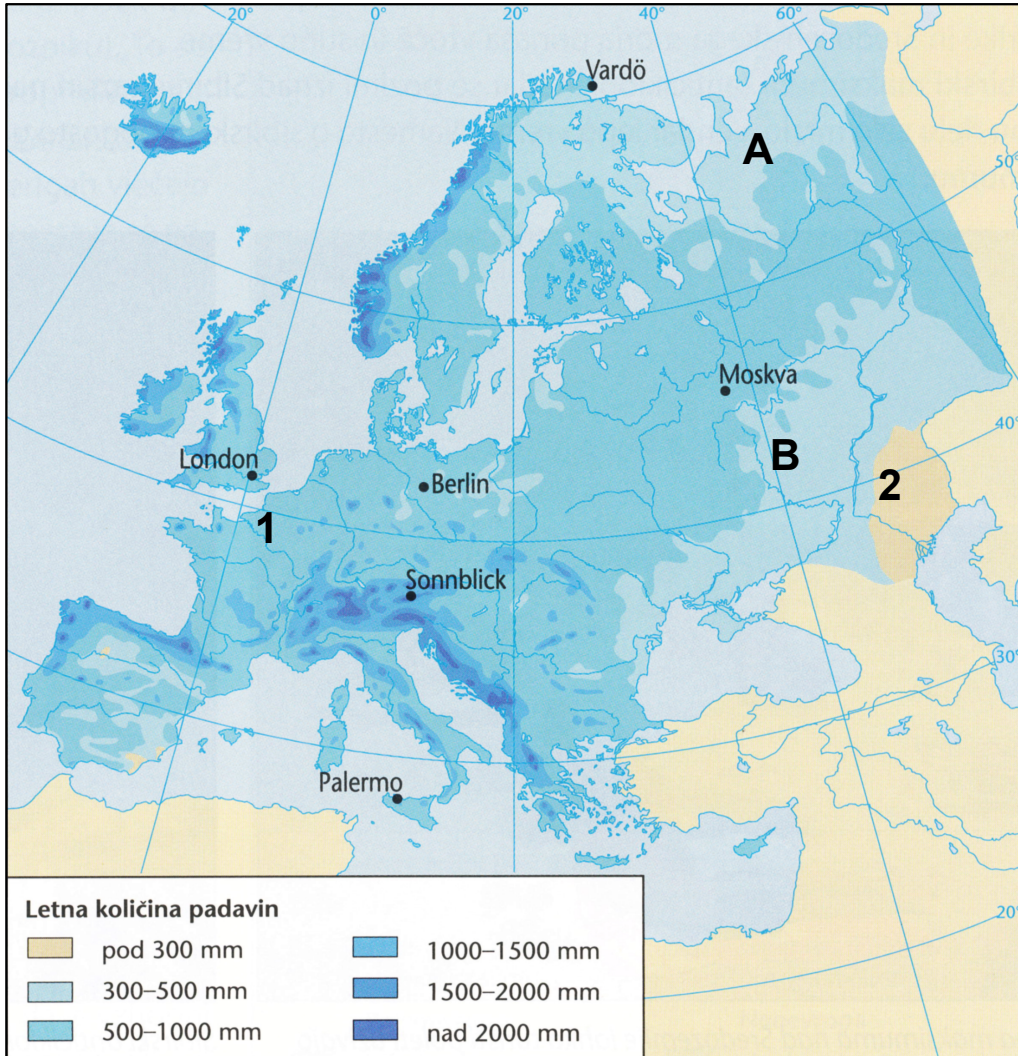

Slika 7: Gostota prebivalstva Azije, 2009

(Prirejeno po: Siri, J. G., in drugi, 2015: Urbanization, Extreme Events, and Health: The Case for Systems Approaches in Mitigation, Management, and Response. *Asia-Pacific Journal of Public Health*, 28, 2, str. 1-15.
URL: https://www.researchgate.net/publication/280572115_Urbanization_Extreme_Events_and_Health. Pridobljeno: 11. 10. 2018.)

M 2 0 1 5 0 1 1 1 1 5

Slika 10

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2016: Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 14. Modrijan. Ljubljana)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

M 2 0 1 5 0 1 1 1 1 6

Prazna stran